

РЕЦЕНЗИЯ

на проф. д-р Румяна Тодорова

за дисертационния труд на Анна Любомирова Арнаудова-Отузбирова
на тема:

„Интегративен подход за изучаване на английски език чрез екологично
учебно съдържание при студенти педагогози”

по процедура за присъждане на образователната и научна степен доктор
по: **научна област Теория на възпитанието и дидактиката; област на
висше образование 1. Педагогически науки; професионално направление
1.2. Педагогика**

в катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”,
Педагогически факултет към Тракийски университет, Стара Загора

Със заповед № 2468/10.10.2016 г. на Ректора на Тракийския университет, Стара
Загора, съм избрана за член на научно жури, а с протокол № 9/03.10.2016 г. от първото
заседание на Научното жури съм определена да пиша рецензия във връзка с конкурса,
обявен за присъждане на образователната и научна степен доктор по научна област
**Теория на възпитанието и дидактиката; област на висше образование 1.
Педагогически науки; професионално направление 1.2. Педагогика**, в който участва
един кандидат – Анна Любомирова Арнаудова-Отузбирова. Темата на дисертационния
труд за придобиване на ОНС „доктор” е „Интегративен подход за изучаване на
английски език чрез екологично учебно съдържание при студенти педагогози”.

Кратки биографични данни за кандидата. Анна Любомирова Арнаудова-
Отузбирова е родена на 2.04.1976 г. Има завършено висше образование (магистърска
степен по Английска филология) през 2000 г. в СУ „Св. Кл. Охридски”, София. През
2010 г. придобива образователно-квалификационната степен „магистър” по Екология и
опазване на околната среда от Аграрния факултет на Тракийски университет, Стара
Загора. През годините (2001-2003) е работила като преподвател по английски език в
престижни центрове за изучаване на английски език в София, по-късно в Стара Загора,
а понастоящем (от 2003 г. до сега) е асистент по английски език в Педагогическия
факултет към Тракийския университет в Стара Загора. Наред с английски език, Анна
Арнаудова-Отузбирова преподава и английски език и култура, както и екологично

образование на английски език. Освен английски език, който владее на много високо ниво, за което свидетелства освен дипломата й за висше образование, и сертификатът й за преподаване на английски език като чужд на междунаодно ниво, тя има добри познания по руски и испански език. В тясна връзка с темата на дисертацията, Анна Арнаудова има и завършен курс за интегрирано обучение от Кейбридж, Великобритания.

Научните интереси на кандидатката са в областта на методиката на преподаването на английски език, пряко свързани с преките ѝ задължения като преподавател по английски език и екологичното образование на студенти от специалност „Начална училищна педагогика с чужд език (английски)“.

Научната и професионалната дейност на докторантката се изразява в участия в национални и международни конференции с доклади, които са публикувани в сборници, както и електронен учебник по проблематиката на дисертационния ѝ труд. Всички публикации (4 на брой) имат пряко отношение към темата на дисертацията ѝ „Интегративен подход за изучаване на английски език чрез екологично учебно съдържание при студенти педагоги“. Освен това докторантката има и издаден учебник по културна история на страните, говорещи английски език.

Като колега на докторантката мога да кажа определено, че съм запозната с публикациите ѝ, най-вече с по-обемните ѝ разработки, а именно двата ѝ учебника, по Културна история на англо-говорящите страни и електронното ѝ помагало, което е съпроводено с богат практико-приложен материал, тъй като и на двата материала съм била рецензент. Това са трудове, които даже не се изискват от един кандидат-докторант.

Докторантката има и едно цитиране, посочено в документацията.

Анна Арнаудова е участвала в редица международни проекти по Еразъм, Коменски, Леонардо да Винчи, както и в национален проект BG051PO001-4.3.04 „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение в системата на висшето образование“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ през 2014 г. Участвала е и в 7 университетски проекти, което говори за голямата ѝ професионална активност и извън възложените ѝ часове. Участвала е и в значителен брой семинари и обучения, свързани с обучението по английски език в страната, както и в доброволчески инициативи в областта на екологията и опазването на околната среда. Всичко това говори за личната и професионалната ѝ отданост и пристрастност към проблемите, които разглежда в дисертационния си труд.

Общо описание на дисертационния труд. Дисертационният труд на Анна Арнаудова, представен за обявения конкурс, съдържа 239 страници основен текст, структуриран, както следва: Въведение, 3 глави с подточки, Заключение и изводи, Литература, Приноси в дисертационния труд, и извън основния текст - 8 Приложения, всяко от които е в различен обем и подкрепя изложените становища, положения, анализи, и изводи в основния корпус.

Структурата на дисертационният труд е съобразена с изискванията за едно такова изследване и съдържа литературен преглед, хипотези и методология, емпирично изследване и анализ, собствени изводи и заключения.

Актуалност на проблематиката. Темата е актуална и навременна в този свят на глобализация и динамични политически, социални, икономически или най-общо казано глобални процеси със съответните последици не само за общността, в която протичат, но и в по-мащабен план.

Дисертационният труд на Анна Арнаудова-Отузбирова има теоретична и практическа насоченост и стойност, както за чуждоезиковото обучение, така и за педагогиката като цяло, а и за екологичното образование.

Дисертационният труд представлява изследване с определено практико-приложен характер, което го прави още по-стойностно за съвременното чуждоезиково обучение, тъй като съчетава в себе си елементи, свързани не само с преподаването на английски език, но и с целенасочено обръщане на внимание към една не по-маловажна проблематика, а именно екологичната. И двете страни на тази образователна тенденция на комбиниране на две дисциплини в една са ориентирани към процесите на глобализация в световен мащаб, което повишава качествата на дисертационния труд още повече. Далеч съм от мисълта, че това е едно съвсем ново научно поле, но от броя на изследванията по проблематиката може да се направи заключение, че то е най-малкото неразработено и има какво още да се желае в тази насока.

Преглед и оценка на отделните части на дисертационния труд.

Във Въведението се обосновават изборът и актуалността на темата, продуктувани от Държавните образователни изисквания, както и от политиката на ЕС в сферата на образованието.

В Глава 1. са представени теоретичните постановки по въпроса, свързани с интегративния подход в обучението, по-конкретно със съдържателно-езиковото

интегрирано обучение и екологичното образование в контекста на обучението за възрастни и на подготовката на начални учители.

В Глава 2 са определени много конкретно понятийно-категориалният апарат, целите и задачите, предметът и обектът на изследването и са формулирани правилно хипотезите и методите на изследването. Посочени са и периодите на изследването – от 2010 до 2014 г., обособени в две групи: 2010-2012 г. – пилотно проучване, и 2013-2014 г. – същинското проучване, след което е създадено електронно помагало *English for Humane Environmental Education*. Периодът 2015-2016 г. е предназначен за обобщения и изводи въз основа на статистическата обработка на данните с помощта на пакета за статистически анализи STATISTICA. В изследването и обработката на данните са включени и други статистически програми, а те никак не са малко, което говори за ориентираността на докторантката в механизмите за обобщение на данните.

В Глава 3. Заключение са очертани изводите на базата на направените в началото заявки за очаквани резултати и са изведени резултатите от изследването.

Библиографията е доста изчерпателна и се състои от 150 заглавия на печатни книги и статии, интернет източници, речници, част от които са след 2000 година, което е показателно за актуалността на проблематиката. В литературата са включени както автори от чужбина, така и от България, което дава възможност да се съпоставят изследванията в тази област на различни учени по света. Това говори достатъчно красноречиво за сериозната и задълбочена теоретична подготовка на авторката по изследваната тематика.

Приложенията са 8 на брой и в тях са представени: 1. тест за проверка на знанията и уменията на студентите по английски език; 2. тест за проверка на знанията по дисциплината „Екологично образование на английски език”; 3. и 4. анкетни карти 1 и 2; 5. насоки за ППП; 6. критерии за оценяване на ППП на студентите; 7. кратко съдържание на отделните модули; и 8. електронния учебник.

Това като обем само по себе си вече е достатъчно показателен факт за ерудираността на докторантката и задълбочеността на работата по дисертационния труд.

Препоръки:

Добре би било в едно бъдещо изследване докторантката да проследи и анализира екологично ориентирани текстове на английски и български език в съпоставителен план, което ще даде възможност за сравнение на лексикални и

граматически структури, както и на различни начини на представяне на една и съща или сходна информация през призмата на двете култури и посредством различни езикови проявления, но това предполага по-обстойно проучване от съвсем друг ъгъл.

Приноси:

Приносните моменти в дисертацията на Анна Арнаудова-Отузбирова, свързани с изследванията в областта на интегрираното чуждоезиково образование с екологично съдържание, са ясно и точно очертани и поместени както в дисертацията, така и в автореферата, който съвсем точно и ясно отразява съдържанието на дисертацията.

Докторантката е съумяла да поднесе по подобаващ начин информацията по разглежданата проблематика и да обоснове становищата си по достатъчно показателен начин. Всички твърдения са онагледени много добре, с богат илюстративен материал в самия труд, състоящ се от таблици, диаграми, схеми, анкетни проучвания, статистически изследвания и обработка на данните, както и 8 приложения, което не е никак лесна задача за един филолог, нищо че работи в педагогически ориентирана специалност и направление. Комбинирала е умело знания и умения в областта на чуждия език с такива от областта на екологията, като освен пряката й работа със студентите в часовете по английски език, по всичко личи, че тя е успяла да ги накара сами да се убедят в нейните нагласи и начини на поведение, свързани с екологията и опазването на околната среда, и буквально да ги „зарази“ с личния си пример.

В **заключение** бих могла да кажа, че въз основа на изложените по-горе приноси и качества на докторантката Анна Любомирова Арнаудова-Отузбирова смяtam, че дисертационният труд, както и научната и професионалната й ориентация удовлетворяват изискванията на ЗРАС и на съществуващите го правилници. На това основание предлагам на научното жури да гласува положително за присъждането на *Анна Любомирова Арнаудова-Отузбирова на образователната и научна степен „доктор“ в научна област Теория на възпитанието и дидактиката; област на висше образование 1. Педагогически науки; професионално направление 1.2. Педагогика към катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Педагогически факултет към Тракийски университет, Стара Загора.*

14.11.2016 г.

Изготвил рецензията:

/проф. д-р Р. Тодорова/

